

ΙΖΑΜΠΕΛ ΑΛΙΕΝΤΕ

35 ΓΛΩΣΣΕΣ | 70 ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΑΝΤΙΤΥΠΑ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ: LA CASA DE LOS ESPIRITUS
Από τις Εκδόσεις Penguin Random House Grupo Editorial, S.A.U.,
Βαρκελώνη 1982

ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ: **Το σπίτι των πνευμάτων**
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: Isabel Allende

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: Βασιλική Κνήτου

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ – ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ: Γιώργος Τσίρης

ΣΥΝΘΕΣΗ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Τζίνα Γεωργίου

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Βάσω Βύρρα

© Isabel Allende, 1982

© Φωτογραφιών εξωφύλλου: RomanyWG,
Christophe Dessaigne/Trevillion Images

© ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε., Αθήνα 2018

Πρώτη έκδοση: Εκδόσεις Ωκεανίδα, 1987

Δεύτερη έκδοση: Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ, Νοέμβριος 2018

Έντυπη έκδοση ISBN 978-618-01-2724-9

Ηλεκτρονική έκδοση ISBN 978-618-01-2725-6

Τυπώθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σε χαρτί ελεύθερο χημικών ουσιών, προερχόμενο αποκλειστικά και μόνο από δάση που καλλιεργούνται για την παραγωγή χαρτιού.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής αδείας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, διανομή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση, παρουσίαση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.

Έδρα: Τατοίου 121, 144 52 Μεταμόρφωση

Βιβλιοπωλείο: Εμμ. Μπενάκη 13-15, 106 78 Αθήνα

Τηλ.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

PSYCHOGIOS PUBLICATIONS S.A.

Head Office: 121, Tatoiou Str., 144 52 Metamorfossi, Greece

Bookstore: 13-15, Emm. Benaki Str., 106 78 Athens, Greece

Tel.: 2102804800 • fax: 2102819550 • e-mail: info@psychogios.gr

www.psychogios.gr • <http://blog.psychogios.gr>

ΙΖΑΜΠΕΛ ΑΛΙΕΝΤΕ

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ

Μετάφραση: Βασιλική Κνήτου

ΑΛΛΑ ΕΡΓΑ
ΤΗΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

- Ιστορίες της Εύα Λούνα*, Εκδ. Ωκεανίδα, 1989
Το εποικάνιο σχέδιο, Εκδ. Ωκεανίδα, 1992
Πάουλα, Εκδ. Ωκεανίδα, 1996
Εύα Λούνα, Εκδ. Ωκεανίδα, 1998
Αφροδίτη – Ιστορίες, συνταγές και άλλα αφροδισιακά,
Εκδ. Ωκεανίδα, 1998
Τον έρωτα και της σκιάς, Εκδ. Ωκεανίδα, 1999
Κόρη της μοίρας, Εκδ. Ωκεανίδα, 2000
Φωτογραφία σε σέπια, Εκδ. Ωκεανίδα, 2001
Η πόλη των θηρίων, Εκδ. Ωκεανίδα, 2002
Το Βασίλειο του Χρυσού Δράκοντα, Εκδ. Ωκεανίδα, 2003
Η ονειρευμένη πατρίδα μου, Εκδ. Ωκεανίδα, 2004
Το δάσος των Πυγμαίων, Εκδ. Ωκεανίδα, 2004
Ζορρό – Η αρχή του θρύλου, Εκδ. Ωκεανίδα, 2005
Ινές, ψυχή μου, Εκδ. Ωκεανίδα, 2006
Όλες οι μέρες, Εκδ. Ωκεανίδα, 2008
Το νησί κάτω απ' τη θάλασσα, Εκδ. Ωκεανίδα, 2010
Το τετράδιο της Μάγια, Εκδ. Ωκεανίδα, 2012

Από τις Εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ κυκλοφορούν:

- Ο Ιάπωνας εραστής*, 2016, μτφρ. Βασιλική Κοκκίνου
Το παιχνίδι του αντεροβγάλτη, 2017, μτφρ. Βασιλική Κνήτου
Πέρα απ' τον χειμώνα, 2018, μτφρ. Βασιλική Κνήτου

*Στη μητέρα μου, τη γιαγιά μου και τις άλλες
καταπληκτικές γυναίκες αυτής της ιστορίας.
I. A.*

*Πόσο ζει ο άνθρωπος τελικά;
Χίλια χρόνια ζει ή ένα μόνο;
Μια εβδομάδα ζει ή κάμποσους αιώνες;
Πόσο καιρό πεθαίνει ο άνθρωπος;
Τι πάει να πει «για πάντα»;**

ΠΑΜΠΛΟ ΝΕΡΟΥΔΑ

* Από το ποίημα του Πάμπλο Νερούδα «Και πόσο ζει;», το οποίο περιλαμβάνεται στην ποιητική συλλογή *Εστραβαγάριο*, που κυκλοφορεί στα ελληνικά από τις Εκδόσεις Καστανιώτη (μτφρ. Δανάη Στρατηγοπούλου, Αθήνα, 32017). Εδώ σε απόδοση της μεταφράστριάς.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: Ρόζα, η όμορφη	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: «Λας Τρες Μαρίας»	67
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: Κλάρα, η μάντισσα	111
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV: Ο καιρός των πνευμάτων	151
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V: Οι εραστές	203
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI: Η εκδίκηση	249
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII: Τα αδέρφια	295
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VIII: Ο κόμης	347
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IX: Η μικρή Άλμπα	369
ΚΕΦΑΛΑΙΟ X: Η εποχή της καταστροφής	410
ΚΕΦΑΛΑΙΟ XI: Το ξύπνημα	446
ΚΕΦΑΛΑΙΟ XII: Η συνωμοσία	475
ΚΕΦΑΛΑΙΟ XIII: Ο τρόμος	511
ΚΕΦΑΛΑΙΟ XIV: Η ώρα της αλήθειας	563
ΕΠΙΛΟΓΟΣ	587

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

ΡΟΖΑ, Η ΟΜΟΡΦΗ

Ο Μπαραμπάς ήρθε στην οικογένεια απ' τον δρόμο της θάλασσας», έγραφε η μικρή Κλάρα με την κομψή της καλλιγραφία. Εκείνη την εποχή είχε ήδη τη συνήθεια να καταγράφει τα σημαντικά πράγματα, κι αργότερα, όταν βουβιάθηκε, σημείωνε και τα πιο κοινότοπα, χωρίς να φαντάζεται πως, είκοσι χρόνια μετά, τα τετράδιά της θα μου χρησίμευαν για να αναβιώσω τη μνήμη του παρελθόντος και να επιζήσω από τον ίδιο μου τον τρόμο. Η μέρα που ήρθε ο Μπαραμπάς ήταν Μεγάλη Πέμπτη. Ήταν μέσα σ' ένα άθλιο κλουβί, καλυμμένος απ' τα ίδια του τα περιττώματα και τα ούρα, με ένα βλέμμα χαμένο, που θύμιζε αιχμάλωτο δυστυχή και απροστάτευτο, αλλά μπορούσε κανείς ήδη να μαντέψει –από το αρχοντικό στήσιμο του κεφαλιού του και το μέγεθος του σκελετού του– τι θρυλικός γίγαντας θα γινόταν. Ήταν μια μέρα βαρετή, φθινοπωρινή, που σε καμία περίπτωση δεν προμήνυε τα γεγονότα που κατέγραψε η μικρή για να μην ξεχαστούν, τα οποία συνέβησαν κατά τη διάρκεια της λειτουργίας των δώδεκα, στην εκκλησία του Σαν Σεμπασιάν, όπου είχε πάει με όλη της την οικογένεια. Σε ένδειξη πένθους, οι άγιοι ήταν σκεπασμένοι με κάτι μοβ πανιά, που οι ευσεβείς πιστές

έβγαζαν και ξεσκόνιζαν κάθε χρόνο από την ιματιοθήκη του σκευοφυλακίου, και, κάτω από εκείνα τα πένθιμα σεντόνια, η ουράνια αυλή έμοιαζε με έναν σωρό έπιπλα που περίμεναν στοιβαγμένα τη μετακόμιση, ενώ τα κεριά, το λιβάνι και τα βογκητά του εκκλησιαστικού οργάνου δεν μπορούσαν να αλλάξουν εκείνη τη θλιβερή εντύπωση. Στέκονταν σαν απειλητικοί σκοτεινοί όγκοι στη θέση των ολόσωμων αγαλμάτων των αγίων, με τα ολόidia πρόσωπα με τη δυσκοιλια έκφραση, τις εξεζητημένες περούκες τους που ήταν φτιαγμένες από μαλλιά νεκρών, τα ρουμπίνια, τις πέρες, τα σμαράγδια τους από βαμμένο γυαλί και τα ενδύματα που θύμιζαν φλωρεντινούς αριστοκράτες. Ο μόνος ευνοημένος από το πένθος ήταν ο ομώνυμος άγιος της εκκλησίας, ο άγιος Σεβαστιανός, αφού τη Μεγάλη Εβδομάδα οι πιστοί δεν ήταν υποχρεωμένοι να βλέπουν το θέαμα του στρεβλωμένου του κορμιού με την απρεπή στάση, που το διαπερνούσαν μισή ντουζίνα βέλη, κάνοντάς το να στάζει αίμα και δάκρυα, σαν πάσχων ομοφυλόφιλος, του οποίου οι πληγές, πάντα φρέσκιες με τρόπο θαυματουργό χάρη στο πινέλο του πατέρα Ρεστρέπο, έκαναν την Κλάρα να ανατριχιάζει από αηδία.

Ήταν μια ατελείωτη εβδομάδα, γεμάτη μεταμέλεια και νηστεία, απαγορεύονταν τα παιχνίδια με τράπουλες και η μουσική που σπρώχνει τους ανθρώπους στη λαγνεία ή στη λησμονιά, και όλοι επεδείκνυαν, στον βαθμό του δυνατού, τη μεγαλύτερη θλίψη και αγνότητα, παρόλο που εκείνες ακριβώς τις μέρες ο δαίμονας τριβέλιζε ακόμα πιο επίμονα την αδύναμη καθολική σάρκα. Η νηστεία σήμαινε ελαφριά γλυκά από σφολιάτα, νόστιμες χορτόσουπες, αφράτες τορτίγιες και μεγάλα τυριά φερμένα απ' τον κάμπο, με τα οποία οι οικογένειες τιμούσαν τα Πάθη του Κυρίου, φροντίζοντας να μη βάλουν στο στόμα τους ούτε μπουκιά από κρέας ή ψάρι, κινδυνεύοντας, διαφορετικά, με αφορισμό, όπως επαναλάμβανε επίμονα ο πατέρας Ρεστρέπο. Κανένας δε θα τολμούσε να τον παρακούσει. Ο ιερέας ήταν εφοδιασμένος με ένα

μεγάλο καταγγελτικό δάχτυλο που έδειχνε δημόσια τους αμαρτωλούς και μια γλώσσα εκπαιδευμένη στο να ταράζει τις συνειδήσεις.

«Εσύ, κλέφτη, που άρπαξες τα λεφτά της εκκλησίας!» φώναζε από τον άμβωνα δείχνοντας έναν άντρα που παρίστανε ότι ασχολιόταν με ένα χνούδι στο πέτο του, για να μην τον κοιτάξει καταπρόσωπο. «Εσύ, ξεδιάντροπη, που εκπορνεύσαι στις αποβάθρες!» και κατηγορούσε τη δόνια Εστέρ Τρουέμπα, που ήταν ανάπηρη εξαιτίας της αρθρίτιδας, μια γυναίκα αφοσιωμένη στην Παναγία της Κάρμεν, που άνοιγε έκπληκτη τα μάτια της, δίχως να καταλαβαίνει το νόημα εκείνης της λέξης και αγνοώντας πού βρίσκονται οι αποβάθρες. «Μεταμεληθείτε, αμαρτωλοί, ακάθαρτα ψοφίμια, ανάξιοι της θυσίας του Κυρίου μας! Νηστέψτε! Μετανοήστε!»

Παρασυρμένος από τον ενθουσιασμό του επαγγελματικού του ζήλου, ο ιερέας έπρεπε να δείχνει αυτοσυγκράτηση προκειμένου να μην παρακούσει ανοιχτά τις οδηγίες των ανωτέρων του εκκλησιαστικών αξιωματούχων, που, επηρεασμένοι από τον άνεμο της νεωτερικότητας, αντιτίθεντο στη χρήση του κιλίκιου και στην αυτομαστίγωση. Εκείνος ήταν υπέρ τού να νικιούνται οι αδυναμίες της ψυχής με ένα γερό ράπισμα της σάρκας. Ήταν διάσημος για την αχαλίνωτη ρητορεία του. Οι πιστοί του τον ακολουθούσαν από εκκλησία σε εκκλησία και ίδρωναν ακούγοντάς τον να περιγράφει τα βάσανα των αμαρτωλών στην Κόλαση, τις σάρκες που ξεσκιζόνταν από ευρηματικές μηχανές βασανιστηρίων, το αιώνιο πυρ, τα άγκιστρα που διαπερνούσαν τα αντρικά μόρια, τα σιχαμερά ερπετά που τρύπωναν στις οπές των γυναικείων σωμάτων, και πάμπολλα άλλα μαρτύρια που συμπεριελάμβανε σε κάθε του ομιλία προκειμένου να σπέρνει τον τρόμο του Θεού. Ο ίδιος ο Σατανάς περιγραφόταν με κάθε λεπτομέρεια μέχρι και στις πιο κρυφές του ανωμαλίες με τη γαλικιανή προφορά του ιερέα, του οποίου η αποστολή σε αυτό τον κόσμο ήταν να ταράζει τις συνειδήσεις των απαθών κρεολών.

Ο Σεβέρο ντελ Βάγιε ήταν άθεος και μασόνος, αλλά είχε πολιτικές φιλοδοξίες και δεν μπορούσε να επιτρέψει στον εαυτό του να απουσιάζει από την πιο δημοφιλή λειτουργία κάθε Κυριακή και σχολή, όπου όλοι θα μπορούσαν να τον δουν. Η σύζυγός του, η Νίβεα, προτιμούσε να τα βρίσκει με τον Θεό χωρίς μεσολαβητές, έτρεφε βαθιά δυσπιστία στα ράσα και βαριόταν με τις περιγραφές του Παραδείσου, του Καθατηρίου και της Κόλασης, αλλά στήριζε τον άντρα της στη φιλοδοξία του να γίνει βουλευτής, με την ελπίδα ότι, αν εκείνος καταλάμβανε μια θέση στο Κογκρέσο, η ίδια θα μπορούσε να πετύχει την ψήφο για τις γυναίκες, σκοπό για τον οποίο αγωνιζόταν εδώ και δέκα χρόνια, χωρίς να καταφέρουν να την αποθαρρύνουν οι πολυάριθμες εγκυμοσύνες της. Εκείνη τη Μεγάλη Πέμπτη ο πατέρας Ρεστρέπο είχε οδηγήσει το ακροατήριό του στα όρια της αντοχής με τα αποκαλυπτικά του οράματα, και η Νίβεα είχε αρχίσει να παθαίνει ναυτία. Αναρωτήθηκε μήπως ήταν και πάλι έγκυος. Παρά τις πλύσεις με ξίδι και τα σφουγγάρια τα εμποτισμένα στη χολή, είχε φέρει στον κόσμο δεκαπέντε παιδιά, από τα οποία τα έντεκα ζούσαν ακόμη, και δικαίως πίστευε ότι είχε περάσει πια για τα καλά στην ώριμη ηλικία, αφού η κόρη της η Κλάρα, η μικρότερη, ήταν δέκα χρονών. Φαινόταν πως είχε μειωθεί πια η ορμή της εκπληκτικής γονιμότητάς της. Προσπάθησε να αποδώσει την αδιαθεσία της στη στιγμή εκείνη της ομιλίας του πατέρα Ρεστρέπο που την είχε δείξει με το δάχτυλο αναφερόμενος στους φαρισαίους που ήθελαν να νομιμοποιήσουν τα μπάσταρδα και τον πολιτικό γάμο, διαλύοντας την οικογένεια, την πατρίδα, την ιδιοκτησία και την Εκκλησία, δίνοντας στις γυναίκες την ίδια θέση με τους άντρες, προσβάλλοντας ανοιχτά τον νόμο του Θεού, ο οποίος, στο συγκεκριμένο θέμα, ήταν πολύ σαφής. Η Νίβεα και ο Σεβέρο καταλάμβαναν μαζί με τα παιδιά τους όλη την τρίτη σειρά των καθισμάτων. Η Κλάρα καθόταν δίπλα στη μητέρα της, κι εκείνη τής έσφιγγε το χέρι με ανυπομονησία όταν στην

ομιλία του ο ιερέας επεκτεινόταν πολύ στο θέμα των σαρκικών αμαρτημάτων, γιατί ήξερε ότι αυτό έκανε τη μικρή να φαντάζεται παρεκτροπές που ξεπερνούσαν την πραγματικότητα, όπως ήταν φανερό από τις ερωτήσεις που έκανε και τις οποίες κανένας δεν μπορούσε να απαντήσει. Η Κλάρα είχε πρόωγη ανάπτυξη, και την αχαλίνωτη φαντασία που κληρονόμησαν όλες οι γυναίκες της οικογένειάς της από την πλευρά της μητέρας της. Η θερμοκρασία στην εκκλησία είχε ανέβει, και η διαπεραστική μυρωδιά από τα κεριά, το λιβάνι και το στοιβαγμένο πλήθος συνέβαλλαν στην εξάντληση της Νίβεα. Ήθελε να τελειώσει επιτέλους η λειτουργία, για να γυρίσει στο δροσερό της σπίτι, να καθίσει στον διάδρομο με τις φτέρες και να απολαύσει την κανάτα με την *ορτσάτα** που έφτιαχνε πάντα η Νάνα τις γιορτινές μέρες. Κοίταξε τα παιδιά της, τα μικρότερα ήταν κουρασμένα, άκαμπτα μες στα γιορτινά τους ρούχα, και τα μεγαλύτερα είχαν αρχίσει να αφαιρούνται. Το βλέμμα της στάθηκε στη Ρόζα, τη μεγαλύτερη από τις ζωντανές κόρες της, και, όπως πάντα, εξεπλήγη. Η παράξενη ομορφιά της είχε την ικανότητα να προκαλεί μια αναστάτωση από την οποία ούτε κι εκείνη δε γλίτωνε – φαινόταν φτιαγμένη από ένα υλικό διαφορετικό απ' ό,τι το υπόλοιπο ανθρώπινο είδος. Η Νίβεα είχε καταλάβει, πριν ακόμη γεννηθεί, ότι δεν ήταν του κόσμου τούτου, γιατί την είχε δει στα όνειρά της, και, έτσι, δεν ξαφνιάστηκε όταν η μαμή άφησε μια κραυγή βλέποντάς την. Όταν γεννήθηκε η Ρόζα ήταν λευκή, λεία, αρυτίδωτη, σαν πορσελάνινη κούκλα, με πράσινα μαλλιά και κίτρινα μάτια, το πιο όμορφο πλάσμα που είχε γεννηθεί στη γη απ' τον καιρό του προπατορικού αμαρτήματος, όπως είπε η μαμή κάνοντας τον σταυρό της. Από το πρώτο της μπάνιο, η Νάνα της έλουσε τα μαλλιά με

* Horchata: αναψυκτικό από αμυγδαλόγαλα ή λευκό ρύζι και κανέλα, με πολλές παραλλαγές ως προς την παρασκευή του, τόσο στην Βηρική χερσόνησο όσο και στη Λατινική Αμερική. (Σ.τ.Μ.)

εκχύλισμα χαμομηλιού, που απάλυνε το χρώμα τους, δίνοντάς τους μια απόχρωση παλαιωμένου χαλκού, και την έβγαζε γυμνή στον ήλιο, για να σκληραγωγηθεί το δέρμα της, που ήταν διάφανο στις πιο ευαίσθητες περιοχές, στην κοιλιά και τις μασχάλες, όπου διακρίνονταν οι φλέβες και η μυστική υφή των μυών. Εκείνα τα τσιγγάνικα κόλπα, παρ' όλα αυτά, δε στάθηκαν αρκετά, και, πολύ σύντομα, άρχισε να κυκλοφορεί η φήμη ότι στο σπίτι τους είχε γεννηθεί ένας άγγελος. Η Νίβεα ήλπιζε ότι οι άχαρες φάσεις της ανάπτυξης θα έδιναν στην κόρη της κάποιες ατέλειες, αλλά τίποτα τέτοιο δε συνέβη· αντίθετα μάλιστα, στα δεκαοκτώ της χρόνια η Ρόζα δεν είχε παχύνει ούτε είχε βγάλει σπυράκια, και η θαλασσινή της χάρη ήταν ακόμα πιο έντονη. Η απόχρωση του δέρματός της, με τις απαλές γαλαζωπές αντανάκλασεις, και των μαλλιών της, η βραδύτητα των κινήσεών της και ο σιωπηλός της χαρακτήρας, έφερναν στον νου πλάσμα του νερού. Θύμιζε λιγάκι ψάρι, και, αν είχε και καμιά ουρά με λέπια, θα ήταν ξεκάθαρα γοργόνα, αλλά τα δυο της πόδια την τοποθετούσαν σε ένα ασαφές όριο ανάμεσα στον άνθρωπο και το μυθολογικό πλάσμα. Ωστόσο, η μικρή είχε ζήσει μια ζωή σχεδόν φυσιολογική, είχε έναν αρραβωνιαστικό, και κάποια μέρα θα παντρευόταν, κι έτσι, η ευθύνη για την ομορφιά της θα περνούσε σε άλλα χέρια. Η Ρόζα έγειρε το κεφάλι της και μια ακτίνα πέρασε μέσα από τα γοτθικά βιτρό της εκκλησίας, περιβάλλοντας το προφίλ της με μια φωτεινή άλω. Κάποιοι στράφηκαν να την κοιτάξουν κι άρχισαν να σχολιάζουν, όπως γινόταν συχνά απ' όπου περνούσε, αλλά η Ρόζα δε φαινόταν να καταλαβαίνει τίποτα, είχε ανοσία στη ματαιοδοξία, κι εκείνη τη μέρα ήταν περισσότερο απύσχα απ' ό,τι συνήθως, καθώς φανταζόταν καινούργια τέρατα που θα μπορούσε να κεντήσει στο τραπεζομάντιλό της, μισά πουλιά και μισά θηλαστικά, καλυμμένα από ιριδίζοντα φτερά και εφοδιασμένα με κέρατα και οπλές, τόσο χοντρά και με τόσο κοντά φτερά, που απηφούσαν τους νόμους της βιολογίας και της αεροδυ-

ναμικής. Σπανίως σκεφτόταν τον αρραβωνιαστικό της, τον Εστέμπαν Τρουέμπα, όχι από έλλειψη αγάπης, παρά λόγω της ιδιουσυγκρασίας της, που είχε μια τάση προς τη λησμονιά, και επειδή μέσα σε δύο χρόνια χωρισμού μαζεύεται πολλή απουσία. Εκείνος δούλευε στα ορυχεία του Βορρά. Της έγραφε τακτικά, και, κάποιες φορές, η Ρόζα τού απαντούσε με στίχους που αντέγραφε και με σχέδια λουλουδιών σε περιγραμμένες, φτιαγμένα με σινική μελάνη. Μέσω αυτής της αλληλογραφίας, την οποία η Νίβια παραβίαζε τακτικά, έμαθε για τις λαχτάρες της δουλειάς του μεταλλωρύχου, που πάντα απειλούνταν από καταρρεύσεις, κυνηγώντας φλέβες απατηλές, ζητώντας πίστωση με εχέγγυο την καλή του τύχη, ελπίζοντας ότι θα εμφανιζόταν μια θαυματουργή φλέβα χρυσού που θα του επέτρεπε να κάνει γρήγορα περιουσία και να επιστρέψει για να οδηγήσει τη Ρόζα αγκαζέ στο ιερό, και να γίνει έτσι ο πιο ευτυχισμένος άντρας στο σύμπαν, όπως έλεγε πάντα στο τέλος των επιστολών του. Η Ρόζα, όμως, δε βιαζόταν να παντρευτεί και είχε σχεδόν ξεχάσει το ένα και μοναδικό φιλί που είχαν ανταλλάξει στον αποχωρισμό τους, κι ούτε μπορούσε να θυμηθεί το χρώμα των ματιών εκείνου του επίμονου αρραβωνιαστικού. Επηρεασμένη από τα ρομαντικά μυθιστορήματα, που αποτελούσαν και τα μόνα αναγνώσματά της, της άρεσε να τον φαντάζεται με χοντρές μπότες, με το δέρμα του καμένο απ' τους ανέμους της ερήμου, να σκάβει το χώμα αναζητώντας πειρατικούς θησαυρούς, ισπανικά δουβλόνια και κοσμήματα των Ίνκα, και μάταια προσπαθούσε η Νίβια να την πείσει ότι ο πλούτος των ορυχείων ήταν κρυμμένος μες στις πέτρες, γιατί της Ρόζα τής φαινόταν αδύνατον ο Εστέμπαν Τρουέμπα να μάζευε τόνους ολόκληρους από βράχια με την ελπίδα πως, αφού τα υπέβαλλε σε καταχθόνιες διαδικασίες αποτέφρωσης, θα του απέδιδαν ένα γραμμάριο χρυσού. Στο μεταξύ, τον περίμενε χωρίς να πλήττει, συνεχίζοντας ατάραχη το γιγάντιο έργο που είχε επιβάλει στον εαυτό της: να κεντήσει το πιο μεγάλο τραπεζομάντι-

λο του κόσμου. Άρχισε με σκυλιά, γάτες και πεταλούδες, γρήγορα όμως η φαντασία πήρε το πάνω χέρι στη δουλειά της, κι άρχισε να εμφανίζεται ένας παράδεισος γεμάτος απίθανα τέρατα που γεννιόνταν από τη βελόνα της κάτω απ' το ανήσυχο βλέμμα του πατέρα της. Ο Σεβέρο πίστευε πως ήταν πια καιρός να αποτινάξει πια η κόρη του την ονειρική της διάθεση και να πατήσει και με τα δυο της πόδια στην πραγματικότητα, να μάθει να κάνει καμιά δουλειά στο σπίτι και να ετοιμαστεί για τον γάμο της, αλλά η Νίβεια δε συμμεριζόταν αυτές του τις ανησυχίες. Εκείνη προτιμούσε να μη βασανίζει την κόρη της με γήινες απαιτήσεις, γιατί διαισθανόταν πως η Ρόζα ήταν ένα ουράνιο πλάσμα, που δεν ήταν φτιαγμένο να αντέξει πολύ καιρό στα χυδαία πάρε-δώσε αυτού του κόσμου, γι' αυτό και την άφηνε στην ησυχία της, με τις κλωστές του κεντήματος, και δεν είχε ενστάσεις για εκείνο τον εφιαλτικό ζωολογικό κήπο.

Ένα σύρμα από τον κορσέ της Νίβεια έσπασε και η μύτη του καρφώθηκε στα πλευρά της. Ένωθε να πνίγεται μέσα στο μπλε βελούδινο φόρεμά της, με τον πολύ ψηλό δαντελένιο λαιμό, τα πολύ στενά μανίκια, τη μέση τόσο στενή, που, όταν έλυνε τη ζώνη της, περνούσε μισή ώρα με κραάμπες στην κοιλιά, μέχρι να επανέλθουν τα σωθικά της στην κανονική τους θέση. Το συζητούσε συχνά με τις σουφραζέτες φίλες της, και είχαν καταλήξει όλες μαζί στο συμπέρασμα ότι, όσο οι γυναίκες δεν κόνταιναν τις φούστες και τα μαλλιά τους και δεν έβγαζαν τα μεσοφόρια, το ίδιο έκανε αν μπορούσαν να σπουδάσουν ιατρική ή αν είχαν το δικαίωμα ψήφου, γιατί σε καμιά περίπτωση δε θα είχαν το κουράγιο για να το κάνουν, αλλά η ίδια δεν ήταν τόσο θαρραλέα ώστε να γίνει μία από τις πρώτες που θα έπαιναν να ακολουθούν τη μόδα. Πρόσθεξε ότι η φωνή της Γαλικίας είχε πάψει να της σφυροκοπά τον εγκέφαλο. Βρίσκονταν σε μία από εκείνες τις μεγάλες παύσεις κατά τη διάρκεια της ομιλίας, που ο ιερέας, γνώστης του αποτελέσματος που έφερε μια αμήχανη σιωπή, χρησιμο-

ποιούσε συχνά. Τα φλογερά του μάτια εκμεταλλεύονταν εκείνες τις στιγμές για να περάσουν απ' όλους τους πιστούς, έναν προς έναν. Η Νίβεια άφησε το χέρι της κόρης της της Κλάρα και έβγαλε από το μανίκι της ένα μαντίλι για να σκουπίσει μια σταγόνα ιδρώτα που κυλούσε στον λαιμό της. Η σιωπή έγινε βαριά, ο χρόνος φαινόταν να έχει σταματήσει μέσα στην εκκλησία, αλλά κανένας δεν τόλμησε να βήξει ή να αλλάξει στάση, για να μην τραβήξει την προσοχή του πατέρα Ρεστρέπο. Τα τελευταία του λόγια έπαλλαν ακόμη ανάμεσα στους κίονες.

Και εκείνη τη στιγμή, όπως θα θυμόταν χρόνια αργότερα η Νίβεια, μέσα στην αγωνία και τη σιωπή, ακούστηκε με απόλυτη καθαρότητα η φωνή της μικρής Κλάρα.

«Ψι! Πάτερ Ρεστρέπο! Αν η ιστορία με την Κόλαση είναι σκέτο ψέμα, την πατήσαμε όλοι...»

Ο δείκτης του Ιησουίτη, που ήταν ήδη στον αέρα έτοιμος να δείξει καινούργια μαρτύρια, έμεινε να αιωρείται σαν αλεξικέρανο πάνω απ' το κεφάλι του. Το εκκλησίασμα έπαψε να ανασαίνει, και, όσοι είχαν αρχίσει να κουτουλάνε από τη νύστα, ζώηρεψαν. Το ζεύγος Ντελ Βάγιε ήταν το πρώτο που αντέδρασε, νιώθοντας να τους καταλαμβάνει πανικός και βλέποντας ότι τα παιδιά τους είχαν αρχίσει να αναδεύονται νευρικά. Ο Σεβέρο κατάλαβε ότι έπρεπε να δράσει πριν ξεσπάσουν όλοι σε γέλια ή πριν ενσκήψει κάποιος ουράνιος κατακλυσμός. Έπιασε τη γυναίκα του από το μπράτσο και την Κλάρα από τον λαιμό και βγήκε σέροντάς τες με μεγάλες δρασκελιές, ακολουθούμενος από τα άλλα του παιδιά, που έτρεξαν όλα μαζί προς την πόρτα. Πρόφτασαν να βγουν έξω πριν προλάβει ο ιερέας να καλέσει έναν κεραινό που θα τους μεταμόρφωνε σε στήλες άλατος, αλλά απ' το κατώφλι άκουσαν την τρομερή φωνή του προσβεβλημένου αρχαγγέλου.

«Δαιμονισμένη! Δαιμονική υπεροψία! Ύβρις!»

Αυτά τα λόγια του πατέρα Ρεστρέπο έμειναν στη μνήμη της οικογένειας με τη βαρύτητα μιας διάγνωσης, και τα χρό-

νια που ακολούθησαν είχαν συχνά την ευκαιρία να τα θυμηθούν. Η μόνη που δεν τα ξανασκέφτηκε ποτέ ήταν η ίδια η Κλάρα, που απλώς τα σημείωσε στο ημερολόγιό της και μετά τα ξέχασε. Οι γονείς της, όμως, δεν μπορούσαν να τα αγνοήσουν, παρόλο που συμφωνούσαν ότι η κατάληψη από δαιμόνια και η υπεροψία ήταν δύο αμαρτήματα υπερβολικά μεγάλα για ένα τόσο μικρό κορίτσι. Φοβόνταν την κακογλωσσιά του κόσμου και τον φανατισμό του πατέρα Ρεστρέπο. Μέχρι εκείνη τη μέρα δεν είχαν δώσει κανένα όνομα στις εκκεντρικότητες της μικρής τους κόρης ούτε τις είχαν συσχετίσει με σατανικές επιρροές. Τις εκλάμβαναν σαν ένα χαρακτηριστικό της μικρής, όπως ήταν η χωλότητα για τον Λουίς ή η ομορφιά για τη Ρόζα. Οι πνευματικές δυνάμεις της Κλάρα δεν ενοχλούσαν κανέναν και δεν προκαλούσαν μεγάλη αναστάτωση· εκδηλώνονταν πάντα σε ζητήματα ήσσονος σημασίας και σε στενό οικογενειακό κύκλο. Κάποιες φορές, την ώρα του φαγητού, εκεί που ήταν όλοι μαζεμένοι στη μεγάλη τραπεζαρία του σπιτιού, καθισμένοι κατά αυστηρή σειρά ανάλογα με την υπόληψη και την ισχύ τους, η αλατιέρα άρχιζε να δονείται, και, ξέαφνα, άρχιζε να μετακινείται πάνω στο τραπέζι ανάμεσα από τα ποτήρια και τα πιάτα, χωρίς να μεσολαβεί καμία πηγή γνωστής ενέργειας ή κανένα ταχυδακτυλουργικό κόλπο. Η Νίβια τραβούσε μία φορά τις κοτσίδες της Κλάρα, και με αυτό το σύστημα κατάφερε να κάνει την κόρη της να σταματήσει το παρανοϊκό της παιχνίδι, αφήνοντας την αλατιέρα να επανέλθει στην κανονική της κατάσταση, να επιστρέψει μεμιάς στην ακινησία της. Τα αδέρφια είχαν συνεννοηθεί έτσι που, σε περίπτωση που είχαν επισκέψεις, όποιος καθόταν πιο κοντά σταματούσε με μια κίνηση του χεριού του το αντικείμενο που κουνιόταν πάνω στο τραπέζι, πριν προλάβουν να το δουν οι ξένοι και πάθουν καμιά λαχτάρα. Η οικογένεια συνέχιζε το φαγητό της χωρίς σχόλια. Είχαν συνηθίσει επίσης τις προφητείες της μικρής αδερφής. Η Κλάρα προέβλεπε τους σεισμούς αρκετά έγκαιρα, πράγ-

μα που αποδεικνυόταν πολύ βολικό σε εκείνη τη χώρα των καταστροφών, γιατί τους έδινε χρόνο να φυλάξουν τα πιαιτικά και να φροντίσουν να αφήσουν κάπου εύκαιρες τις παντόφλες τους για να μπορούν να βγουν έξω τρέχοντας τη νύχτα. Στα έξι της χρόνια, η Κλάρα είχε προβλέψει πως το άλογο θα πετούσε κάτω τον Λουίς, αλλά εκείνος αρνήθηκε να την ακούσει, και από τότε ο ένας του γοφός ήταν εξασθρωμένος. Με τον καιρό, το αριστερό του πόδι κόντυνε, και εκείνος χρειαζόταν να φοράει ένα ειδικό παπούτσι με χοντρό πάτο, που το έφτιαχνε μόνος του. Εκείνη τη φορά η Νίβεια είχε ανησυχήσει, αλλά η Νάνα την καθησύχασε και πάλι λέγοντάς της πως υπάρχουν πολλά παιδιά που πετάνε σαν τις μύγες, που διαβάζουν τα όνειρα και μιλούν με τις ψυχές, αλλά σε όλα τους αυτό περνάει μόλις χάνουν την αθωότητά τους.

«Κανένα δε μεγαλώνει παραμένοντας σ' αυτή την κατάσταση», της εξήγησε. «Περίμενε να της έρθουν της μικρής τα ρούχα της, και θα δεις πώς θα της περάσει η μανία να πηγαίνει από δω κι από κει μετακινώντας έπιπλα και προφητεύοντας καταστροφές».

Η Κλάρα ήταν η αγαπημένη της Νάνα. Την είχε βοηθήσει να γεννηθεί, και ήταν η μόνη που καταλάβαινε πραγματικά την αλλόκοτη φύση της μικρής. Όταν η Κλάρα βγήκε από την κοιλιά της μάνας της, η Νάνα την πήρε στην αγκαλιά της, την έπλυne, και, από εκείνη τη στιγμή, είχε αγαπήσει απελπισμένα εκείνο το εύθραυστο πλάσμα, με τα γεμάτα φλέμα πνευμόνια, έτοιμο πάντα να του κοπεί η ανάσα και να μελανιάσει, ένα πλάσμα που είχε αναγκαστεί να ξαναφέρει στη ζωή πολλές φορές με τη ζέση του μεγάλου της στήθους όταν του κοβόταν ο αέρας, γιατί εκείνη ήξερε πως αυτό ήταν το μοναδικό φάρμακο για το άσθμα, πολύ πιο αποτελεσματικό από τα αλκοολούχα σιρόπια του γιατρού Κουέβας.

Εκείνη τη Μεγάλη Πέμπτη ο Σεβέρο πήγαινε πέρα-δώθε στο σαλόνι, ανησυχώντας για το σκάνδαλο που είχε προκαλέσει η κόρη του κατά τη διάρκεια της λειτουργίας. Ισχυρι-

ζόταν ότι μόνο ένας φανατικός σαν τον πατέρα Ρεσθρέπο μπορούσε να πιστεύει στην ύπαρξη δαιμονισμένων ανθρώπων στον 20ό αιώνα, τον αιώνα των φώτων, της επιστήμης και της τεχνολογίας, κατά τη διάρκεια του οποίου οι δαίμονες είχαν χάσει οριστικά το κύρος τους. Η Νίβεια τον διέκοψε λέγοντας πως δεν ήταν αυτό το θέμα. Το πρόβλημα ήταν πως, αν τα κατορθώματα της κόρης τους μαθεύονταν έξω απ' τους τέσσερις τοίχους του σπιτιού και ο ιερέας άρχιζε να ψάχνει, θα το μάθαινε όλος ο κόσμος.

«Θ' αρχίσουν να έρχονται για να τη δουν, λες κι είναι κά- νένα φαινόμενο», είπε η Νίβεια.

«Και το Κόμμα των Φιλελευθέρων θα πάει κατά διαόλου», πρόσθεσε ο Σεβέρο, που έβλεπε τη ζημία που μπορούσε να κάνει στην πολιτική του καριέρα η είδηση ότι είχε μια γητε- μένη στην οικογένεια.

Αυτά συζητούσαν όταν ήρθε η Νάνα σέρνοντας τις εспа- ντρίγιες της, με το θρόισμα των κολλαρισμένων μεσοφοριών της, να τους ανακοινώσει πως στην αυλή ήταν κάποιοι άντρες που ξεφόρτωναν έναν νεκρό. Και πράγματι. Είχαν μπει με μια άμαξα που την έσερναν τέσσερα άλογα, καταλαμβάνο- ντας όλο τον χώρο της κεντρικής αυλής, τσακίζοντας τις κα- μέλιες και λερώνοντας με σβουνιές το αστραφτερό πλακό- στρωτο, μες σ' έναν στρόβιλο από σκόνη, τροχασιούς αλό- γων και βρисиές προληπτικών αντρών που έκαναν χειρονο- μίες ενάντια στο κακό το μάτι. Έφερναν το πτώμα του θείου Μάρκος μαζί με όλες του τις αποσκευές. Επικεφαλής εκεί- νου του όχλου ήταν ένας μελιστάλαχτος ανθρωπάκος, ντυμέ- νος στα μαύρα, με πανωφόρι και ένα καπέλο πολύ μεγάλο, που άρχισε να βγάζει λόγο εξηγώντας όλο επισημότητα τις περιστάσεις του ατυχούς γεγονότος, αλλά διακόπηκε απότο- μα από τη Νίβεια, που ρίχτηκε πάνω στο σκονισμένο φέρε- τρο με τη σορό τού πιο αγαπημένου της αδερφού. Η Νίβεια φώναζε ν' ανοίξουν το καπάκι, για να τον δει με τα ίδια της τα μάτια. Είχε αναγκαστεί να τον ξαναθάψει και μια άλλη

φορά, και γι' αυτό και τώρα αμφέβαλλε για το οριστικό του θανάτου του. Οι φωνές της προσέλκυσαν τους πολυάριθμους υπηρέτες του σπιτιού και όλα της τα παιδιά, που, μόλις άκουσαν το όνομα του θείου τους να ηχεί ανάμεσα σε θρήνους, πήγαν κοντά της τρέχοντας.

Η Κλάρα είχε κάνα δυο χρόνια να δει τον θείο της τον Μάρκος, αλλά τον θυμόταν πολύ καλά. Ήταν η μόνη πεντακάθαρη εικόνα από την παιδική της ηλικία, και, για να την ανακαλέσει, δε χρειαζόταν να συμβουλευτεί τη δαγκεροτυπία στο σαλόνι, όπου εκείνος φαινόταν ντυμένος ως εξερευνητής, ακουμπισμένος σε ένα δίκαννο παλαιού τύπου, με το δεξί του πόδι πάνω στον λαιμό μιας τίγρης της Μαλαισίας, έχοντας την ίδια θριαμβευτική στάση που η μικρή είχε δει ξανά στην Παρθένο της Αγίας Τράπεζας, που πατούσε τον νικημένο δαίμονα ανάμεσα σε σύννεφα από γύψο και χλωμούς αγγέλους. Της Κλάρα τής έφτανε να κλείσει τα μάτια της για να δει τον θείο της με σάρκα και οστά, σκληραγωγημένο απ' τις αντιξοότητες όλων των κλιμάτων του πλανήτη, αδύνατο, με κάτι μουστάκια πειρατή, ανάμεσα απ' τα οποία πρόβαλλε το παράξενο χαμόγελό του με τα δόντια του καρχαρία. Φαινόταν αδύνατο να βρισκείται στ' αλήθεια μέσα σ' εκείνο το μαύρο κουτί στη μέση της αυλής.

Σε κάθε επίσκεψη που έκανε ο Μάρκος στο σπίτι της αδερφής του της Νίβια, έμενε για κάμποσους μήνες, προς μεγάλη χαρά των ανιψιών του, και, κυρίως, της Κλάρα, προξενώντας έναν χαλασμό μες στον οποίο η οικιακή τάξη έχανε τον προσανατολισμό της. Το σπίτι πλημμύριζε από μπαούλα, βαλσαμωμένα ζώα, δόρατα ιθαγενών, ναυτικούς σάκους. Όλοι σκόνταφταν συνεχώς πάνω σε ανήκουστα συμπράγκαλα, εμφανίζονταν πλάσματα που δεν είχαν ξαναδεί ποτέ, που είχαν ταξιδέψει από χώρες μακρινές, για να βρεθούν στο τέλος λιωμένα κάτω απ' την ανελέητη σκούπα της Νάνα σε κάποια γωνιά του σπιτιού. Οι τρόποι του θείου Μάρκος ήταν αυτοί ενός κανίβαλου, όπως έλεγε ο Σεβέρο. Περνούσε τη

νύχτα κάνοντας κάτι ακατανόητες κινήσεις στο σαλόνι, που αργότερα έμαθαν ότι ήταν ασκήσεις που στόχευαν να τελειοποιήσουν τον έλεγχο του σώματος μέσω του μυαλού και να βελτιώσουν τη χώνευση. Πειραματιζόταν με αλχημείες στην κουζίνα, γεμίζοντας όλο το σπίτι με δύσοσμους καπνούς και κατέστρεφε τις κατσαρόλες με στέρεες ουσίες που δεν μπορούσαν να ξεκολλήσουν απ' τους πάτους. Ενόσω οι άλλοι προσπαθούσαν να κοιμηθούν, έσερνε τις βαλίτσες του στους διαδρόμους, έκανε πρόβες με μουσικά όργανα αγρίων φυλών που έβγαζαν στριγκλιές και μάθαινε ισπανικά σε έναν παπαγάλο που η μητρική του γλώσσα ήταν απ' την περιοχή του Αμαζονίου. Τη μέρα κοιμόταν σε μια αιώρα που είχε κρεμάσει ανάμεσα σε δύο κολόνες της γαλαρίας, με μόνο του ρούχο ένα πανί γύρω απ' τη μέση, που εκνεύριζε πολύ τον Σεβέρο, αλλά το οποίο η Νίβεια του το συγχωρούσε, γιατί ο Μάρκος την είχε πείσει ότι έτσι κήρυττε ο Ναζωραίος. Η Κλάρα θυμόταν πεντακάθαρα, παρόλο που τότε ήταν πολύ μικρή, την πρώτη φορά που ο θεός της ο Μάρκος είχε πάει στο σπίτι επιστρέφοντας από κάποιο απ' τα ταξίδια του. Είχε εγκατασταθεί λες και σκόπευε να μείνει για πάντα. Μετά από λίγο καιρό, έχοντας βαρεθεί να παρίσταται σε συγκεντρώσεις δεσποινίδων όπου η κυρία του σπιτιού έπαιζε πιάνο, να παίζει χαρτιά και να αποφεύγει τις πιέσεις όλων των συγγενών να βάλει μυαλό και να αρχίσει να δουλεύει ως βοηθός στο δικηγορικό γραφείο του Σεβέρο ντελ Βάγιε, αγόρασε μια λατέρνα και βγήκε στους δρόμους, με την πρόθεση να γοητεύσει την ξαδέρφη του την Αντονιέτα, και, με την ευκαιρία, να δώσει χαρά στον κόσμο με τη μουσική που γεννούσε η μανιβέλα του. Η λατέρνα του δεν ήταν τίποτα παραπάνω από ένα μίξερο κουτί με κάτι ρόδες, αλλά αυτός τη ζωγράφισε με ναυτικά μοτίβα και της έβαλε κι ένα ψεύτικο φουγάρο πλοίου. Στο τέλος έμοιαζε με κουζίνα που δούλευε με κάρβουνο. Η λατέρνα έπαιζε εναλλάξ ένα στρατιωτικό εμβατήριο και ένα βαλς, και, ανάμεσα στις στροφές της μανι-

βέλας, ο παπαγάλος, που είχε μάθει ισπανικά, αν και διατηρούσε ακόμη την ξενική του προφορά, καλούσε το κοινό με τις στριγκές κραυγές του. Επίσης, για τους περιέργους που ήθελαν να μάθουν την τύχη τους, έβγαζε με το ράμφος του κάτι χαρτάκια από ένα κουτί. Τα χαρτιά, ροζ, πράσινα και γαλάζια, ήταν τόσο έξυπνα γραμμένα, που πάντα πετύχαιναν τις πιο κρυφές επιθυμίες του πελάτη. Πέρα από τα χαρτάκια της τύχης, πουλούσε μπαλίτσες από προιονίδι για τα παιδιά και μια σκόνη κατά της ανικανότητας, την οποία παζάρευε χαμηλόφωνα με τους διαβάτες που υπέφεραν απ' αυτό το κακό. Η ιδέα της λατέρνας προέκυψε ως ένας τελευταίος και απελπισμένος τρόπος για να κερδίσει την ξαδέρφη του την Αντονιέτα, αφού είχαν αποτύχει όλοι οι άλλοι, πιο συμβατικοί, τρόποι που είχε δοκιμάσει για να τη φλερτάρει. Πίστευε ότι καμία γυναίκα που να 'ναι στα καλά της δε θα μπορούσε να μείνει ασυγκίνητη μπροστά σε μια σερενάτα με τη λατέρνα. Κι αυτό έκανε. Στήθηκε κάτω από το παράθυρό της ένα απόγευμα, για να παίξει το στρατιωτικό του εμβατήριο και το βαλς του, την ώρα που εκείνη έπαιρνε το τσάι της με τις φιλενάδες της. Η Αντονιέτα δεν είχε καταλάβει πως η σερενάτα ήταν γι' αυτήν, μέχρι που ο παπαγάλος άρχισε να τη φωνάζει με το βαφτιστικό της όνομα, και τότε βγήκε στο παράθυρο. Η αντίδρασή της δεν ήταν αυτή που ήλπιζε ο υποψήφιος μνηστήρας της. Οι φίλες της φρόντισαν να διαδώσουν τα νέα σε όλα τα σαλόνια της πόλης, και, την επόμενη μέρα, ο κόσμος άρχισε να κάνει βόλτες στους κεντρικούς δρόμους προσδοκώντας να δει με τα ίδια του τα μάτια τον κουνιάδο του Σεβέρο ντελ Βάγιε να παίξει λατέρνα και να πουλάει μπαλίτσες από ροκανίδι παρέα μ' έναν ψωριάρη παπαγάλο, απλώς και μόνο για τη χαρά της διαπίστωσης ότι ακόμα και οι καλύτερες οικογένειες μπορούσαν να έχουν καλούς λόγους για να ντρέπονται. Μπροστά στην οικογενειακή κατασχύνη, ο Μάρκος αναγκάστηκε να παρατήσει τη λατέρνα και να διαλέξει πιο διακριτικές μεθόδους για να τραβήξει την

προσοχή της ξαδέρφης Αντονιέτα, αλλά δεν έπαψε ποτέ να την πολιορκεί. Εν πάση περιπτώσει, τελικά δεν πέτυχε τίποτα, γιατί η κοπέλα παντρεύτηκε από τη μια μέρα στην άλλη έναν διπλωμάτη είκοσι χρόνια μεγαλύτερό της, που την πήρε μαζί του σε μια τροπική χώρα της οποίας το όνομα κανένας δεν μπορούσε να θυμηθεί, αλλά σου έφερνε στον νου μαύρους, μπανάνες και φοινικιές, όπου αυτή κατάφερε να συνέλθει από την ανάμνηση εκείνου του υποψήφιου αρραβωνιάρη που είχε καταστρέψει τα δεκαέξι της χρόνια με το στρατιωτικό του εμβατήριο και το βαλς. Ο Μάρκος βυθίστηκε στην κατάθλιψη για δυο-τρεις μέρες, στο τέλος των οποίων ανακοίνωσε ότι δε θα παντρευόταν ποτέ και ότι θα έκανε τον γύρο του κόσμου. Πούλησε τη λατέρνα σε έναν τυφλό και άφησε τον παπαγάλο κληρονομιά στην Κλάρα, αλλά η Νάνα τον δηλητηρίασε κρυφά με μια υπερβολική δόση λαδιού από σκυώτι μπακαλιάρου, γιατί δεν άντεχε το λάγνο του βλέμμα, τους ψύλλους του και τις ξέφρενες κραυγές του όταν διαλάουσε τα χαρτάκια του που έλεγαν την τύχη, τις μπαλίτσες από ροκανίδι και τις σκόνες για την ανικανότητα.

Αυτό ήταν το πιο μεγάλο ταξίδι του Μάρκος. Επέστρεψε με ένα φορτίο από τεράστιες κούτες που αποθηκεύτηκαν στην πίσω αυλή, ανάμεσα στο κοτέτσι και το καμαράκι για τα ξύλα, μέχρι που τελείωσε ο χειμώνας. Μόλις έσκασε μύτη η άνοιξη, έβαλε να τα μεταφέρουν στο Πάρκο των Παρελάσεων, μια τεράστια ανοιχτωσιά όπου μαζευόταν ο λαός για να δει τους στρατιώτες να παρελαύνουν κατά τη διάρκεια των Εθνικών Εορτών, με τον βηματισμό της χήνας που είχαν αντιγράψει από τους Πρώσους. Όταν άνοιξε τα κουτιά, φάνηκε ότι περιείχαν κάτι σκόρπια κομμάτια από ξύλο, μέταλλο και ζωγραφισμένο πανί. Ο Μάρκος πέρασε δύο εβδομάδες συναρομολογώντας τα κομμάτια σύμφωνα με τις οδηγίες ενός εγχειριδίου στα αγγλικά, το οποίο αποκρυπτογράφησε με τη βοήθεια της ανίκητης φαντασίας του και ενός μικρού λεξικού. Όταν τελείωσε τη δουλειά του, αποδείχτηκε πως

επρόκειτο για ένα πουλί προϊστορικών διαστάσεων, με ένα πρόσωπο οργισμένου αετού ζωγραφισμένο στο μπροστινό του μέρος, κινητά φτερά και έναν έλικα στη ράχη. Προκάλεσε μεγάλη αναστάτωση. Οι οικογένειες της ολιγαρχίας ξέχασαν τη λατέρνα και ο Μάρκος έγινε η είδηση της εποχής. Οι άνθρωποι έβγαιναν βόλτα τις Κυριακές για να πάνε να δουν το πουλί, ενώ οι μικροπωλητές και οι πλανόδιοι φωτογράφοι έκαναν την τύχη τους. Παρ' όλα αυτά, μετά από λίγο καιρό το ενδιαφέρον του κοινού άρχισε να εξαντλείται. Τότε ο Μάρκος ανακοίνωσε ότι μόλις έφτιαχνε ο καιρός σκόπευε να ανυψωθεί με το πουλί και να πετάξει πάνω απ' τα βουνά. Η είδηση διαδόθηκε μέσα σε λίγες ώρες και έγινε το πιο πολυσυζητημένο γεγονός της χρονιάς. Η μηχανή κειόταν με την κοιλιά της ακουμπισμένη σε στέρεα γη, βαριά κι αδέξια, μοιάζοντας περισσότερο με πληγωμένη πάπια, παρά με κάποιο από εκείνα τα μοντέρνα αεροπλάνα που είχαν αρχίσει να κατασκευάζονται στην Αμερική. Τίποτα στην εμφάνισή της δε σ' έκανε να υποθέτεις ότι θα μπορούσε να κουνηθεί και, πόσο μάλλον, να ανέβει ψηλότερα απ' τις χιονισμένες βουνοκορφές και να πετάξει από πάνω τους. Μαζεύτηκαν ένα σωρό δημοσιογράφοι και περιεργοί. Ο Μάρκος χαμογελούσε ατάραχος μπροστά σ' έναν ορυμαγδό από ερωτήσεις και πόζαρε για τους φωτογράφους χωρίς να δίνει καμία τεχνική ή επιστημονική εξήγηση ως προς τον τρόπο με τον οποίο σκόπευε να πραγματοποιήσει το εγχείρημά του. Υπήρξε κόσμος που ήρθε από την επαρχία για να δει το θέαμα. Σαράντα χρόνια αργότερα, ο εγγονός του από ανιψιά, ο Νικολάς, τον οποίο ο Μάρκος δεν πρόλαβε να γνωρίσει, ξέθαψε τη διάθεση για πτήσεις που ανέκαθεν ήταν παρούσα στους άντρες της γενιάς του. Ο Νικολάς σκέφτηκε να το κάνει για εμπορικούς σκοπούς, με ένα γιγάντιο λουκάνικο γεμάτο ζεστό αέρα, που θα είχε τυπωμένη πάνω του μία διαφήμιση για αεριούχα ποτά. Την εποχή, όμως, που ανακοίνωσε ο Μάρκος το ταξίδι του με το αεροπλάνο, κανένας δεν

πίστευε ότι εκείνη η εφεύρεση μπορούσε να χρησιμεύσει πραγματικά σε κάτι. Ο ίδιος το έκανε κινούμενος μόνο από το περιπετειώδες πνεύμα του. Η μέρα που είχε οριστεί για την πτήση ξημέρωσε συννεφιασμένη, αλλά υπήρχε τέτοια προσμονή απ' την πλευρά του κόσμου, που ο Μάρκος δε θέλησε να αναβάλει το ταξίδι. Εμφανίστηκε στην ώρα του στο προκαθορισμένο σημείο και δεν έριξε ούτε μια ματιά στον ουρανό, που ήταν σκεπασμένος από γκριζα σύννεφα. Το έκπληκτο πλήθος γέμισε όλους τους παρακείμενους δρόμους, σκαρφάλωσε στις στέγες και τα μπαλκόνια των γειτονικών σπιτιών και στριμώχτηκε στο πάγκο. Καμία πολιτική συγκέντρωση δεν μπόρεσε ποτέ να μαζέψει τόσο κόσμο, παρά μόνο μισό αιώνα αργότερα, όταν ο πρώτος μαρξιστής υποψήφιος φιλοδοξούσε, μέσω των δημοκρατικών διαδικασιών και μόνο, να καταλάβει τη θέση του Προέδρου. Η Κλάρα θα θυμόταν σε όλη της τη ζωή εκείνη τη γιορτινή μέρα. Ο κόσμος ήταν ντυμένος ανοιξιάτικα, προτρέχοντας λιγάκι όσον αφορά την επίσημη έναρξη της εποχής, οι άντρες με κοστούμια από λευκό λινό και οι κυρίες με τα ιταλικά ψάθινα καπέλα που είχαν κάνει θραύση εκείνη τη χρονιά. Παρήλασαν ομάδες μαθητών με τους δασκάλους τους, φέροντας λουλούδια για τον ήρωα. Ο Μάρκος δεχόταν τα λουλούδια και αστεειεύονταν λέγοντάς τους να περιμένουν να πέσει για να του πάνε λουλούδια στην κηδεία του. Ο ίδιος ο επίσκοπος αυτοπροσώπως, χωρίς να του το ζητήσει κανείς, πήγε συνοδευόμενος από δύο παπαδοπαίδια με λιβανιστήρια για να ευλογήσει το πουλί, ενώ η ορχήστρα της χωροφυλακής έπαιζε απλούς, χαρούμενους σκοπούς, διασκεδάζοντας τον κόσμο. Η αστυνομία, έφιππη και με δόρατα, δυσκολεύτηκε να κρατήσει το πλήθος μακριά από το κέντρο του πάγκου, όπου βρισκόταν ο Μάρκος, φορώντας στολή μηχανικού, μεγάλα γυαλιά αυτοκινητιστή και το καπέλο του εξερευνητή. Για την πτήση είχε πάρει ακόμα την πυξίδα του, ένα τηλεσκόπιο και κάτι παράξενους χάρτες αεροπλοΐας που είχε σχεδιάσει μόνος του

βασιζόμενος στις θεωρίες του Λεονάρντο ντα Βίντσι και στις γνώσεις των Ίνκα για τα άστρα. Ενάντια σε κάθε λογική, με τη δεύτερη προσπάθεια το πουλί ανυψώθηκε χωρίς απρόοπτα, ακόμα και με κάποια χάρη, παρά τα τριξίματα του σκελετού του και τους ρόγχους της μηχανής του. Ανέβηκε φτεροκοπώντας και χάρθηκε ανάμεσα στα σύννεφα, ενώ το αποχαιρετούσαν με χειροκροτήματα, σφυρίγματα, μαντίλια, σημαίες, τυμπανοκρουσίες από την ορχήστρα της χωροφυλακής και ραντίσματα με αγιασμό. Στη γη έμειναν τα σχόλια του εντυπωσιασμένου πλήθους και των πιο μορφωμένων ανδρών, που προσπαθούσαν να δώσουν μια λογική εξήγηση στο θαύμα. Η Κλάρα συνέχισε να κοιτάζει τον ουρανό κι ας είχε εξαφανιστεί ο θεός της εδώ και πολλή ώρα. Της φάνηκε πως τον διέκρινε δέκα λεπτά αργότερα, αλλά ήταν μόνο ένα περαστικό σπουργίτι. Μετά από τρεις μέρες, η ευφορία που είχε προκαλέσει η πρώτη πτήση με αεροπλάνο στη χώρα έσβησε και κανένας δεν ξαναθυμήθηκε το επεισόδιο, εκτός από την Κλάρα, που κοιτούσε ακούραστη ψηλά.

ΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ζωντανεύει την ιστορία της οικογένειας Τρουέμπα – και, μέσα από τα πάθη και τους θριάμβους τριών γενεών, αφηγείται την ιστορία μιας ολόκληρης χώρας, που δεν είναι άλλη από τη Χιλή.

Ο πατριάρχης Εστέμπαν είναι ένας απρόβλεπτος και φιλόδοξος άντρας που το πάθος του για εξουσία συναγωνίζεται μόνο το πάθος του για την ντελικάτη σύζυγό του, την Κλάρα, μια γυναίκα που έχει την ικανότητα να επικοινωνεί με τον κόσμο των πνευμάτων. Η κόρη του, η Μπλάνκα, θα αγαπήσει έναν άντρα που δεν εγκρίνει ο ίδιος, προκαλώντας την παράφορη οργή του. Αλλά η μοίρα θα του δώσει το πιο απρόβλεπτο δώρο: τη λατρεμένη του εγγονή, την Άλμπα. Καθώς τα χρόνια περνούν, οι Τρουέμπα παρασύρονται στη δίνη των πολιτικών παθών που σαρώνουν τη χώρα. Και η Άλμπα θα βρεθεί αντιμέτωπη με τη βαριά κληρονομιά της οικογένειάς της...

Το αξέχαστο πρώτο μυθιστόρημα της Ιζαμπέλ Αλιέντε, ένα έπος που συνυφαίνει το προσωπικό με το πολιτικό, έγινε παγκόσμιο μπεστ σέλερ, μεταφέρθηκε με τεράστια επιτυχία στον κινηματογράφο και καθιέρωσε τη συγγραφέα του μεριάς ως μία από τις σημαντικότερες φωνές της εποχής μας.

Εκδόσεις **ΨΥΧΟΓΙΟΣ**
www.psychogios.gr

ISBN: 978-618-01-2724-9

9 786180 127249

ΚΩΔ. ΜΗΧ.ΣΗΣ. 20081

Γ Ι Α Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Σ Μ Ε Α Π Α Ι Τ Η Σ Ε Ι Σ